

Nro. 34.

A' FELS. CSÁSZÁRNAK ÉS AP. KIRÁLYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indúlt Bétsből, Kedden October 26-ik napján,
1807-ik esztendőben.

B é t s.

Felséges Urunk, Salczburgba tett útazásából
tegnap Bétsbe vissza érkezett.

A' Konstantzinápolyból érkezett leg ujjabb leve-
lekben semmi emlékezet nem tétettvén a' Fran-
tzia Követnek Generális Sebastianinak onnan va-
ló eltávozása felől, ez a' hir e' szerént maga ma-
gát megczáfolta.

Orosz Birodalom.

A' külső levelekben ezeket olvassuk egy Péters-
burgi, Sept. 19-kén költ tudósításban: — „

„A' Párisba rendeltett Orosz Követ Generá-

lis Tolstói, készül, hogy minden órán útnak indulhasson.

„A' Császár nem soká a' táborhoz fogja útját venni, a' melly utazásában, mint gondólják, valami 4 hetek fognak telni.

„Tegnap (18-ikban) nagy czeremoniával való halotti tisztelet tartatott a' Görög Sz. Egyház ritusa szerént az Izsák templomában. A' templom egygyik ajtajánál egy temetési alkotmány volt felállittatva, és fekete posztóval bévonattatva, a' mellyen belől a' papság a' tisztelet tévő ajtatóffágokat vitte véghez. A' két Császárnék, t. i. az özvegy, és a' mostan uralkodó Császár hitvese, az egész Cs. Familiának minden tagjaival egyetemben gyászruhába öltözködve, az Udvari fő tisztviselőktől kísértetvén, gála hintókban, a' nevezett templomba mentek, a' hol már a' Státus minden itt lévő tisztjei öfzszegyülekezve lévén, a' papság a' halotti czeremoniákhoz azonnal hozzá fogott. Maga a' Császár a' testörző sereggel és minden itt lévő Regementekkel, a' mellyek katona gyász pompával a' Császári palotától fogva a' templomig és templom körül sort formáltak, állott ezek előtt, mint elhullott vitéz társaik halotti megtiszteltetéseknek bizonyysága. Az egész szent czeremonia megillető érzékenységgel ment véghez,

A' Törökök ellen rendeltetve lévő Orosz seregnek, a' mellynek a' meghalálozott Michelson volt fő vezérloje, Feldmarschal Prosorowsky rendeltetett fő vezérévé.

Francia Birodalom.

Irtuk közelébről röviden, hogy Napoleon

Császár a' 7 szigetek Respublikáját a' Frantzia Birodalom egygyik tartományának lenni kihirdette legyen. Az ez eránt kiadatott Hirdetés, egész valósága szerént, ekképpen következik: — „

„ Ö Felségének Frantziák Császárjának és Olasz Királynak I-ső Napoleonnak nevében.

„A' Hét-szigetektől allott Respublikát illető, ideig való Organizatio.

„A' Hét-szigetek' Respublikája egy leszen azon tartományok közzül, a' mellyek a' Frantzia Birodalomtól függenek. Annak lakosai a' Frantzia Császár és Olasz Király' alattvalói. A' kettőjöknek azon egy czimerek és tengeri zászlójok leszen.

„Előrevalóképpen mind ezek a' szigetek megtartják jelen való országlássok módját.

„Az istentisztelet béli szabadság fenntartatik, és a' Görög Vallás, mint első, uralkodó leszen.

„Az Itélőszékek folytatni foglyák foglalatosságait a' bünösöknek megítélésekben, megbüntetésekben, a' fenyték' fenntartatásában, 's több effélékben. A' törvények és törvényes Akták megmaradnak.

„A' Szenátus tagjai megmaradnak hivataljokban annak további elintéztetéséig. Egy öt személyekből álló Deputatio minden hétfün és tsötörtökön özsze gyülekezik, hogy a' Szenátus munkáit a' Közönséges Kormányozónak eleibe terjelje, és a' köz jónak előmozdittatására czélozó intézeteket tanátsoljon. A' Szenátus helybehagyatni és megerössittetni tartozik a' Közönséges Kormányo-

zó által a' Császár nevében, a' maga Dekretomait, kölömben semmi erejek nem fog azoknak lenni.

„A' Státus Titoknokok' száma háromra szállittatik-le, kik között egygyik a' Finantzia' állapotjára, a' másik közönségesen a' helyi dolgokra, a' harmadik különösen az igazság' kiszolgáltatására és politziai tárgyakra ügyel.

„A' Finantzia azon a' lában marad még most Komendánsa, most előrevalóképpen, a' mellyen eddig volt, hanem annak jelenvaló állapotját és systemáját haladék nélkül a' Közönséges Kormányozó eleibe kell terjeszteni.

„A' Közönséges Kormányozónak egy Titkos Tanácsa lesz, a' melynek tagjait ő öszsze gyűjtheti, mikor akarja. Tagjai a' Titkos Tanácsnak: a' Szenátus' Elölülője, a' feljebb említett 3 Státus - Titoknokok, és Generális Cardenau, t. i. az ezen szigeteken fekvő seregek' vezére, és a' kire a' katonákat illető minden tárgyak bizattatva vannak.

„Minden közönséges épületeknek, magazinmoknak, ingatlan és ingóbingó tárgyaknak, a' melyek, és a' miképpen mind ezek a' minden Oroszok Császára seregeinek által adattattak volt, állapotjoknak leírások, valamint szintén azon summáknak tökéletes laistromjok, a' mellyekkel teljes hatalmú Minister Mocenigo úr ő Excellenciája, az Orosz Császár nevében a' Hét-szigetek, Respublikájának tartozik, a' Közönséges Kormányozónak adattassanak által. Generális Cardenau úr, a' Közönséges Kormányozó alatt lévő Komendáns, őtet minden környülállások felől tudósítani

fogja, a' mellyek az ispotályoknak, eleségnek, hadi munitzióknak, magazinumoknak, és erősségeknek állapotjokat illetik.

„A' Hét szigetek Respublikája béli katonák, eddig való zsoldjokat és állapotjokat fogják megtartani, addig, míg tovább való rendelések nem tétetnek erántok. Az Albániai katonák, a' kik Orosz szolgálatban lévén, elbocsáttattak, előreválóképpen Frantzia szolgálatra lépnek.

„A' 7 szigeteken organizáltatva lévő minden fegyveres seregeknek leg főbb vezérjek a' Közöséges Kormányozó; és tsak azoknak az alvezéreknek tartoznak engedelmeskedni, a' kiket ő rendel nékiek. Minden mások' parantsolataiknak való engedelmeskedés! alól feloldoztatnak.

„Mind ezek a' fegyveres seregek a' Napoleon Császár' hűségére esküsznek-meg, a' melly által arra kötelezik magokat, hogy a' Frantzia seregekkel egygyesülve, a' melynek ők már most egy részeket teszik, a' Frantzia Birodalomnak minden ellenségei ellen tsatázní, készek lesznek.

„A' katonaságnak minden kérései, kívánságai, egy szóval minden könyörgő levelei, a' Közöséges Kormányozóhoz, avvagy pedig a' Komendanshoz Generális Cardenauhoz intéztetnek, 's nékiek adatnak által. Minden fegyveres seregeknek, a' mellyek ezen szigeteken Frantzia zsoldon lesznek, mustrájokat és belső administratziójokat az Ordonnatör Commissarius (fő katoná Biztos) folytatja. Az Albániai katonaság' Stábja Korfuban lesz addig, míg ezen seregek ujj organizáltatása véghez megyen. Az Országglófszék szolgálatjá-

ra egy testörző Kompánia vállogattatik ki belőlle. Ezen kívül minden Frantzia Regement mellé két ilyen Albániai fiukból álló Kompániák adattatnak, olyan véggel, hogy a' hegyek között, Vadászi szolgálatot tegyenek. Ezek is az egész seregből vállogattatnak ki, de csak az önként vállalkozók között.

„Lefzen a' hét szigetek' tartományában a' Politziai Státás Titoknok alatt egy Politziai Közönséges Biztos is. Ezen kívül lefzen mindenik szigeten egyegy Politziai Előljáró.

„A' jelenvaló Végzés által adattatik ő Excelentziájoknak a' Szenátus tagjainak, olly véggel hogy kihirdetésének napjától fogva haladék nélkül minden pontjaira nézve bétöltetteffék. Ugyan ezen Végzésnek egy Copiája a' Közönséges Kormányozó álsal, a' Frantzia Császárnak és Olasz Királynak, az ő Monárkhájának, kezébe fog telyes tisztelettel küldettetni. —

„Költ Korfúban, Sept. 1-ső napján, 1807-ben.

„Korfunak és az attól függő tartományoknak Közönséges Kormányozójok és Fő Vezérjek — B e r t h i e r C z é s á r által.

E l e g y e s D o l g o k .

B r e m á b ó l Oktob. 4-ikén. A' postának éppen elindulása előtt érkezőn meg ide a' Sept. 24-ikén költ, L o n d o n i levelek azt az igen nevezetes dolgot olvassuk benne, hogy az Anglia és az Ámerikai Szabad Státusok között eddig fennforgott minden villongások, a' mellyek már csak

nem nyilvánosságos hadakozássá váltak vala, békeségesen eligazítottak, melyhezképpesit tehát már most nem fogják az Anglus hajók akadályoztatni az Északi Ámerikai neutrális hajókat, abban, hogy a' Véser és Albis vizeik torkaikba izabadon bevezhessenek.

Melly nem igen békosséges ábrázatot mutatna Angliában a' környülállások, megtettszik közöselébről tsak abból az ujj rendeléséből is az Országlószéknek, a' melly szerént a' Doveri, Deali, és minden egyéb kikötő helyekben találtató hajótsináló átsmesterek megkérdeztetvén feladni köteleztetnek, hogy kiki közzülök hány laposs vagy szállító hajónak kézzittésére ajánlhatja magát az Országlószék számára egygy hónapnak lefolyta alatt.

L o n d o n b ó l Sept. 28. kán. A' mi Ministeri részén lévő iróink azt kezdik emlegetni leveleikben, hogy ha a' Dániai Korona örökös Herzeg békességesebb indúlatot nem kezd mutatni Anglia eránt, Országlószékünk nem soká minden elfogdostatott Dánus hajókat, a' mellyeknek számok valami 800-ra tétetik, mint törvényes ragadománt úgy fog tartani. — Ide járúl továbbá, hogy az Udvarnál ezen napokban Státus Tanáts tartatván, az a' kérdés vétetett fontolás alá benne, hogy már most midőn a' Dánus Udvar a' Seelandiát illető Kapitulatzióra rá nem állott és azt meg nem erőssítette, megtartsa-é azt, 's nevezetesen annak 6-ik tzikkelyét Anglia, a' melly tzikkelynek a' vólt a' foglalatja, hogy az Anglus hajós és katona seregek Seelandia szigetét 6 hetek múlva Koppen-

hágával 's minden kikötőhelyeivel és erősségeivel egyetemben, oda fogják hagyni. Mint halljuk a' végeztetett ezen Státus Tanátsban, hogy jó lesz a' 6 heteket megtoldani, addig is, míg a' környülállások további határozást javasolni fognak.

A' Lillei Gróf az Angoulemi Hertzeggel egyetemben, kikről közelébről irtuk, hogy az Orosz Birodalmat oda hagyván a' Karlskronai Swéd kikötőhelybe érkeztek volna, innen Gothenburg felé szándékoztak, a' honnan által fognak evezni Angliába. Nevezetesebb késérőik között Gróf d'Avaray, Hertzeg Grammont, Gróf Damas, és Rivier vannak. Az Ártésiai Gróf is a' régi főbb Frantzia Nagyokkal egyetemben már régóta Angliában tartózkodván, s' szerént már most az egész régi megmaradott Frantzia Udvar Angliában fog együtt lenni.

Kemény parantsolatot adott-ki az Anglus Országlószék, hogy a' Nagy Britanniai egész egygyesült birodalomnak minden vidékein szoross vizsgálás alá vétetteffenek az idegenek, hogy mitsoda ranguak legyenek, miből élnek, miben foglalatoskodnak, etc? A' kik elegendő okot és fundamentomot nem tudnak mutatni arra, hogy tovább is meg. Izenvedteffenek, azonnal kiadatik nékiek az út.

Sept. 27-kén olyan hír terjedvén-el a' kereskedők tanátskozó házánál, hogy a' Fr. Országlószék békefféges hajlandóság felől tudósittatván az Anglus Országlószéket, és hogy Lord Malmesbury minden óran útnak fogna indul-

ni Páris felé, ez a' hír, ha melly hihetetlennek tettett is lenni a' közönség előtt, tsakugyan egyszeriben fellyebb vitte valami kevéssel a' kötelező papiroffak' betsit.

Expeditzióink között, a' mellyek mostanság készültek a' kivezéshez, az egygyikkel Égyiptomba van mint halljuk a' ezélozás.

A' Seelandia szigetén lévő Anglusok között némelyek ilyen leveleket küldöttek Londonba —

„K o p p e n h á g a, Sept. 11-kén. A' fellegvár, a' mellyett e. h. 7-kén elfoglaltunk, rettentemes kemény erősség; kettős árokkal van körülvé-
telve, és nagy számú ágyúk által van megerősít-
tetve. A' város kapuiban meghagyattak strázsán a' Dánusok. A' fegyveres ház, a' mely kezünkre jutott, tele van minden féle tengeri készületek-
nek, nevezetesen hajónak való fának véghetetlen sokságával, melynek dolgában fogyatkozásunk volt. Hogy mennél hamarább elvihessük a' Dánus hadi hajókat, 2000 katonák és 5000 hajós legények dolgoznak félkészítéseken éjjel nappal. A' munkával könnyen haladhatnak, minthogy minden szükséges dolgoknak bőségében vannak. Minden hadi hajónak különös magazínuma van, a' melybe minden ahoz tartozó készületek bérakáttatva vannak.

„S e e l a n d i á b a való kifzallasunktól fogva való vesztésünk, a' szárazon 150, rész szerént esett, rész szerént megeebessedett, a' tengeren pa-
dig 50 emberekre telt. Egy kisdéd hajónkat felvetette egy rá esett Dánus bombi a' levegőbe 20 emberrel egygyütt.

„A' Koppenhágai öbölben, a' Nagy Britanniai

Király ő Felsége *Resolutio* nevű hajójáról, Sept. 13-kán: — „

„A' Dániai fegyveres ház egygyik volt a' legszebbek között a' világon. A' benne találtatott készülétek mégérnek két millió font Sterlinget (pengő pénzben valami 22 millió Forintot). A' Dánus hadi hajók igen szépek. Le voltak ugyan minden készüléteik a' magazinumokba rakattatva, hanem minthogy mindeniknek mellette van a' magazinuma, igen kevés munkába kerül őket felkészíteni. A' mi tsak hadi hajó, akár melly kitsiny legyen, mind elvisszük. —

„A' kelletinél tovább kiterjeszkedő okoskodók ellen, komor kifejezésekből álló hirdetést, vagy rendelést adott-ki a' Hamburgi Magistratus, melynek ennyiben áll a' foglalatja: — „

„Városunknak jelen való környülállásai között igen szükségesnek tartja a' fő nemes Tanács, minden itt lévő lakosokat és idegeneket meginteni, hogy ne tsak minden afféle nyomtatásoktól, a' melyekben az Uralkodóknak czélozásaik magyaráztatnak, kritizáltak, hanem még az efféle vigyázatlan beszédektől is, mind magános mind közönséges társalkodásokban tartóztassák-meg magokat, 's a' böltseffég és mértéklettség határait a' politikai okoskodásokban által ne hágják; mindenek felett pedig a' most itt tartózkodó idegen Elöljárók, Követtségek, 's ezeknek tisztjeik és inasaik eránt, vigyázók, és okosok legyenek, ezeket meg ne bántsák, erántok minden betsülettel viseltessenek, meggondólván, hogy mi lehet a' következése, ha magokat ezen sinormértékhez nem alkalmaztatják, etc, etc.

A' Londoni levelek nem kevésbé zugolódnak azon Whitelocke nevű Generálissok ellen, a' ki Déli Ámérikában az utóbbi expeditziót Buenos Ayres várossa ellen tette. Hadi ítélőszék eleibe akarják állíttatni, azzalvádolván, hogy miért nem rontatta a' várost ő is ágyuk által előbb öfzfe, mint Lord Cathcart tselekedett Koppenhágával, 's azután rohant volna réá a' fegyveres seregekkel. Ha így tselekedett volna, majd lejöttek volna a' lakosok a' házak teteiről, 's nem lövöldöztek volna onnan a' bérohanókra. Buenos Ayres várossa, egy leg erősebb hástyához, vagy bástyákkal megerössített sántzhoz hasonlított, imidőn az Ánglus seregek arra a' Gen. Whitelocke vezérlése alatt rá rohanván, abba bérontani akartak, hanem sok vesztéssel visszaverettek. Minden házak és ház fedelek fegyveresekkel voltak megrakattatva, a' honnan zápor' modjára szorták a' bérohanókra a' golyobist. Az utzák keresztül árkoltatva, sántzokkal töltetve, és számos ágyukkal spēkeltetve lévén, hasonló készülettel kellett volna ezekre, 's nem kardal, és nem bajonéttal menni.

Magyar Ország.

N. Váradról, Septemb. 25-kén. Azon érdemes, és három papi személlyek úgymint: eddig N. Váradi titularis Kánonok, a' Sz. Szék, és Tett. Bihar V. megye Táblabirája, és a' Váradi K. Akadémia Pro-Directora F. Tisztel. Vass János: Közép Szólnoki Esperest, Zilahi Plebánus, és a' Sz. Szék Táblabirája, F. T. Molnár József: és a' Váradi Papi Seminarium Prefektuffa, a' sz. Szék és

Tek. Bihár Vármegye Táblabirája F. T. Leitsák Ferentz Urak; kiket ő Felsége ezen Megyéből Váradi Kanonokságra, 's ezek között F. T. Molnár József Urat egyfzersmind a' Sz. Lászlóról neveztetett Prepositságra, és most ezzel örökösön öfzve köttetett Debretzeni Plebánusságra is, emelni méltóztatott: és a' kikeről a' M. Kurir, 15-ik darabjának 220-ik lapján önként való ditséretes emlékezetet tett: e' folyó hónap 8-ik, és 13-ik napjain F. T. Glogontzai Prépost, N. Váradi Lector, és Kanonok Jedlitska Antal Ur által ditséretes érdemekkel szerzett Kanonokságokba bé iktattottak. Nem lehetett szivbéli indulat nélkül, azon nagy böltseffégü, és ékeffégü két rendbéli deák beszédet hallani, mellyeket azon két alkalmatossággal ezen fent tisztelt nagy érdemü papi férfi a' béiktatandókhöz tartott: melyre hathatós kifejezésekkel feleltek mind a' hárman. FF. TT. Vass és Molnár Urak felelő beszédjekben igen érzékenyen emlékeztek arról: hogy valaha ezen Fő Tdó béiktató Urnak a' Sz. Theologiában tanítványi voltak: mely dolog mint két részről örömkönyveket okozott. De a' szükölködő szegénységis örömmel várta ezen alkalmatosságot. Nem is tsalattott meg: mivel az ujj Kanonok Uraknak bővkezüségüket csak nem szükségekhez mérsékllett módon tapasztalták.

N. V á r a d, Octob. 12-kén. A' szinte két hónapig tartott szárazságot, és mértékfelett való meleg hévséget, már September elein mértékletes napok, és szükséges essők követték; mely időtől fogva ebben gyakorta van részünk. Ezen változás

szerezte azt meg a' Mindenhatónak (kinek vég nélkül való dicséret adassék) kezei által; hogy még Augustus végével is az apró seléthez hasonló szőlő szemek szokott nagyságokra, 's valóságokra által változván, és tökéletességre menvén, oly bőven eresztik a' mustot, mint ez előtt a' legjobb esztendőekben, mely által a' hordók meg szükkültek (annál is inkább: hogy e' hónap 4-én hirtelen támadott árviz a' körös vize partjairól, a' nélkül hogy meg szabadithatták volna, igen sokat seprett el) 's e' mellett a' mustnak kistsebrét 4 for. is megvehetjük. A' vetésre is igen alkalmas az idő, a' mellyek már jó lában állnak: és e' miatt a' 13—14 Rfról a' tiszta buzának köble 11, a' kétszeresnek 9. 10, az árpának 5. a' zabnak 4 Rfra az árra le szállott: noha minden egyéb élelemre valónak sokkal nagyobb az ára, mint tavaly is volt.

* * *

A' Lépgyuladás nevezete alatt esmérteffé lett marhanyavalyát illető oktatásnak végezete: —

„2) Minden igyekezettel azon kell iparkodni, hogy a' sinlődő marhának hasa ne tsak meginduljon, hanem jól is mennyen. Ezt az által lehet véghez vinni, ha napjában 4, 5, vagy 6 versben is olyan, 2 vagy 3 negyed rész pint korpás víz adatik-bé, a' melyben 2 lóts Salétrom és 2 lóts úgy nevezett Duplicat-Só olvasztódott fel. Mikor Salétrom és Duplicat-Só nem találtatik a' háznál, az első helyett bórkövet, a' második helyett pedig, kő vagy közönséges konyhasót lehet venni, hanem,

ha találtak, az elsőbbség mindenkor fogantatásabbak szoktak lenni.

3) Ha a' külső daganatok még ekkor is szaporodnának, már ezen esetben félbe kell szakasztani a' beteg marhának mosását és feresztését, minthogy különben azok a' külső részekről elüszítettvén, magokat a' belső részekre vennék és a' marhát megölnék.

4) Ha a' 3-ik vagy 4-ik nap a' hasmenés-elkövetkezik: lassanlassan a' nyavalya is könnyebbé fog, a' marha vidámodik, az evéshez kedve érezkedik, le kezd fekünni, a' verő-ere lassul, a' daganatok oszlanak rolla, 's már ekkor bizonyosan lehet egész meggyógyulását remélni.

§, 9. Ellenben ha a' nyavalya terhessedne, 's a' 4-dik §-ban előszámláltatott jelek látszani kezdődőnek, vagy más kifejezésekkel élven a' veszedelem az ott leíratott grádusig terhesülne, ezen esetben a' következő rendelkezéseknek pontos teljesítése által kellene a' veszedelemben lévő marhát megtartani.

1) Jó eret kell rajta vágni, 's valami 6 font vérit kivenni.

2) A' mellye' bőrön két, genyetséget okozó madzagot kell által huzni, és azt terpentín olajban áztatni, hogy a' seb annál inkább elevenülvén, a' daganatot a' belső fájdalom' tsendesítése végett nevelje és siettesse. A' leírt tisztító sós eszközöknek beadatásokat nem csak az első napon, hanem azután is mind addig folytatni kell, míg a' marhától a' vizes ganaj nagy mértékben menni

meg nem indul. A' leírt sós italnak beadásától csak akkor kell megszűnni, mikor már a' hasmenés a' nyavalyát meglehetősen megtörte, a' marha az eledelen kapni kezd, 's a' lisztes italokat lenyeli, a' melly esetekben már most, az emésztés erősítésére, 's belső részének irtózó rendeletlensége' elűzésére, orvaffágot kell néki bé adni, a' mellyet így kell készíteni —

Venni kell: 2 lótv Ezer jó fő (Gentiana) port
— — — 2 lótv Calmus port

és ezeket $1/4$ lótv, és nyálban öszsze morsoltatott Kámforral, 's egy kevés liszttel és vízzel, öszsze elegyítvén téstát kell belőlök tsinálni. Ezt a' téstát egyszerre bé kell marhának adni.

4) Elhárítottván a' veszedelem, leg hasznosabb eledelül szolgálhat a' betegnek a' forrázott hanem azután meghűtött lóhere vagy szénaszatka, egy kevés liszttel vagy darált árpával elegyítve, só nélkül.

§. 10. Mikor már a' beteg jó ízűn eszik, 's jobbülésának tsalhatatlan jelei látszani kezdenek, ki kell a' mejjéből a' genyettséget szívó madzagot, vagy a' sárga gyömbért (curcuma-gyökeret) vonni, 's a' még megdagadva lévő tagot minden nap' meg kell vízzel mosogatni, mig a' seb bé nem gyógyul és a' daganat el nem enyészik.

§. 11. Ha a' betegség alatt a' marha fején nyakán, hasán, etc. daganatok támadtak volt, meg kell vizsgálni, hogy ezek nem erőssen melegek-é, vagy valamelly ponton nem lötyögösödtek-é meg. Ha igen melegeknek és lötyögösöknek lenni találtatnak, ki kell őket vágni, és a' sárga nedvességet ki kell belőlök botsátani 's a' sebet etzettel és sóval

gyakran kimosni. Ha ellenben kemények és feszültek, 's nem igen melegek, ezen esetben békét kell nékiek mind addig hagyni, míg a' nyavalya terhes; a' betegnek jobbülésával ezek is vagy magokban elenyésznek, vagy pedig lehet rajtok segíteni úgy is, ha gyengén terpentín olajjal dörögletnek, a' melly olajból (de a' mit jól meg kell jegyezni) a' nyavalyának csak a' vége felé, bé is lehet a' marhának egyszer-egyszer $\frac{1}{2}$ lótot adni.

§. 12. Végezetre igen vigyázni kell mind azoknak az embereknek, a' kik ezen beteg vagy döglött marhával bajlódnak, hogy ezeknek úgy szolván özfize sült gánéjokkal, nedveffégekkel, vagy vérekkel magokat bé ne motskolják, 's ha talám ábrázatjokra, kezekre, vagy akár mitsoda meztelen tagjaikra fetskendeznének, ezeket azonnal megmossák. Meg kell paransólni szorosan, hogy ezen beteg marháknak sem a' szájokba sem vég-hurkájokba az emberek meztelen kézzel bé ne nyúljanak, hogy a' szokás szerént kitisztítsák; hogy az olyan emberek, a' kiknek ábrázatjaikon vagy kezeiken valami sérelem, seb, daganat, vagy akár mi leg kissebb kiütés találtatik, ezen beteg marhához telyességgel ne közelítsenek; hogy a' megdöglött marhát ugyan, siettséggel fére vigyék, hanem a' bőrének levonásához addig, míg egészen meg nem hidegült, hozzá ne fogjanak. Leg szorossabban parantsoltatik pedig minden helységek előjáróinak, hogy valamelly efféle marha, akár melly kevés mértékben kapta is el ezen nyavalyát, ki ne nyúzattassék, 's széllyel ne hordattassék, ne hogy valaki egyék a' husokból. —

Költ Bétsben, Sept. 22-ikén 1807-ben.

P. D.